

Програма фахового вступного випробування (іспиту) з Організації туризму для вступників на навчання для здобуття ступеня **магістра** за спеціальністю **ІЗ Туризм та рекреація**, освітня програма «Міжнародний туристичний бізнес» (денна та заочна форми здобуття освіти).

Укладачі програми : к.е.н., доц. Гапоненко Г.
к.е.н., доц. Євтушенко О.В.
д.іст.н., проф. Лиман С.І.
к.іст.н., доц. Парфіненко А. Ю.
к.іст.н., доц. Посохов І.С.
к.е.н., доц. Шамара І.М.

Загальні положення

Програма є основним науково-методичним документом, що регламентує зміст вступного екзамену. Вона спрямована на забезпечення комплексного підходу до оцінки теоретичної та практичної підготовки вступників, до виявлення рівня їх знань.

Мета фахового вступного випробування (іспиту) з Організації туризму для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю **ІЗ Туризм та рекреація** - оцінити їх рівень та визначити здатність до подальшого навчання в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна

Вступник повинен знати:

- ✓ предметну область та специфіку професійної діяльності
- ✓ основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів
- ✓ базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук
- ✓ основні форми і види туризму, їх поділ
- ✓ особливості організації рекреаційно-туристичного простору
- ✓ принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем
- ✓ сучасні тенденції і регіональні пріоритети розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів
- ✓ процеси організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного)

Вступник повинен вміти:

- ✓ аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території
- ✓ застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів
- ✓ розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт
- ✓ ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися

- ✓ організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки
- ✓ володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності
- ✓ застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг
- ✓ виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання
- ✓ приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності
- ✓ аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління
- ✓ розробляти, просувати, реалізовувати та організувати споживання туристичного продукту
- ✓ забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах
- ✓ здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал
- ✓ використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку
- ✓ визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу
- ✓ працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

Порядок створення, організації та роботи фахової атестаційної комісії регламентується Правилами прийому до Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна в 2025 році та Положенням про приймальну комісію Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.

**Форма екзаменаційного завдання – тести:
50 тестових завдань (4 бали за кожен вірну відповідь).**

Час виконання – 90 хвилин

**Критерії оцінювання письмових відповідей на тестові завдання фахового
вступного випробування (екзамену) з «Організації туризму»**

<i>Кількість вірних відповідей</i>	<i>Кількість балів</i>
50	200
49	196
48	192
47	188
46	184
45	180
44	176
43	172
42	168
41	164
40	160
39	156
38	152
37	148
36	144
35	140
34	136
33	132
32	128
31	124
30	120
29	116
28	112
27	108
26	104
25	100
0-24	незадовільно

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка фахового вступного випробування складає **не менше 100 балів**.

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

Дисципліна 1: ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ

Географічна характеристика купально-пляжного туризму. Інфраструктура купально-пляжного туризму. Географія центрів купально-пляжного туризму в Україні, Європейському туристичному регіону, світі.

Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму. Види лікувально-оздоровчого туризму. Типологія курортів. Географія основних курортів та центрів лікувально-оздоровчого туризму України, Європейського регіону, світу.

Географічна характеристика розважального туризму. Різновиди розважального туризму. Географія центрів розважального туризму України, Європейського регіону, світу.

Географічна характеристика круїзного туризму. Види круїзів. Круїзні судна. Географія центрів, районів розвитку та маршрутів круїзного туризму в світі.

Географічна характеристика гірськолижного туризму. Історія, види та інфраструктура гірськолижного туризму в Україні, Європейському туристичному регіону, світі.

Географічна характеристика дайв-туризму. Види дайвінгу. Інфраструктура дайвінгу. Географія центрів та регіонів розвитку дайв-туризму в Україні, Європейському туристичному регіону, світі.

Географічна характеристика гольф-туризму. Географія центрів та регіонів розвитку гольф-туризму в Європейському туристичному регіону та світі.

Географічна характеристика екстремального і пригодницького туризму. Водні, наземні, гірські, повітряні та екзотичні види екстремального туризму. Види пригодницького туризму. Географія центрів та регіонів розвитку екстремальних та пригодницьких видів туризму в Україні, Європейському туристичному регіону та світі.

Географічна характеристика культурно-пізнавального (екскурсійного) туризму. Види культурно-пізнавального туризму. Географія найбільш атрактивних маршрутів та регіонів розвитку культурно-пізнавального туризму.

Географічна характеристика подієвого туризму. Класифікація подієвого туризму. Географія турів, центрів та регіонів подієвого туризму в Україні, Європейському туристичному регіону і світі. Перспективи та потенціал розвитку подієвого туризму.

Видова структура ділового туризму. Класичні ділові поїздки та МІСЕ-поїздки. Географічна характеристика конгресно-виставкового туризму. Географія центрів та країн розвитку конгресно-виставкового туризму. Характеристика інсентив туризму. Організатори МІСЕ-заходів. Географія центрів ділового туризму в Україні та світі.

Підходи до визначення релігійного туризму. Паломництво та релігійний туризм культурно-пізнавального характеру. Види, функції та особливості паломництва. Релігійні та культові центри. Релігійні організації. Географія центрів та регіонів паломництва та релігійного туризму у християнстві, ісламі, буддизмі, іудаїзмі.

Дисципліна 2: ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ

Законодавчі та нормативні умови провадження господарської діяльності з організації іноземного, внутрішнього, зарубіжного туризму, екскурсійної діяльності. Етапи створення туристичного підприємства та запровадження підприємницької діяльності з надання туристичних послуг. Ліцензування та сертифікація туристичних послуг в Україні. Матеріальна база та кадрове забезпечення туристичної фірми. Обладнання та оформлення офісу туристичної фірми. Туроперейтинг. Агентський бізнес та формування агентської мережі. Агентський бізнес в туризмі. Види та форми агентської роботи.

Характеристика асортименту послуг туристичної фірми. Планування туристичних подорожей. Технологічний процес підготовки, реалізації та проведення туру. Аквазіція туристів та засоби залучення туристів. Культура обслуговування та основні правила прийому клієнтів. Організація туристичного обслуговування різних типів споживачів. Особливості формування психологічного комфорту при здійсненні групових подорожей. Завдання та обов'язки керівника туристичної групи.

Поняття та основні види туристичних формальностей. Перелік основних нормативних документів, які забезпечують спрощення туристичних формальностей та встановлення візового режиму в ряді країн світу. Вплив туристичної політики на спрощення туристичних формальностей.

Правила оформлення паспортів громадянам України для виїзду за кордон. Оформлення в'їзних віз. Шенгенська угода та шенгенська віза: правила оформлення документів туристів. Міжнародна туристична візова політика України. Поняття митних формальностей та органи, що забезпечують їх виконання. Процедура митного догляду та правила оформлення митної декларації. Визначте поняття «Валютні формальності». Правила перевезення валюти та інших цінностей через державний кордон України.

Медико-санітарні формальності для туристів. Епідеміологічно небезпечні території та правила поведінки туристів при здійсненні подорожей. Вимоги щодо приготування їжі та споживання питної води в закордонних країнах. Місцеві туристичні формальності та збори.

Види страхування в туризмі. Обов'язкові види страхування. Правила і порядок страхування туристів та їх майна та порядок виплати страхових сум. Порядок відшкодування страхових сум на медичне лікування. Дії застрахованого в настання страхового випадку. Основні види туристичних документів. Ваучер як основний туристичний документ. Правила оформлення туристичних ваучерів. Порядок заповнення та використання бланку туристичного ваучеру. Інформаційні, облікові, розрахункові та звітні туристичні документи. Процес бронювання послуг готельних, транспортних, екскурсійних підприємств. Основні види автоматизованих систем бронювання та резервування в туризмі. Своєчасна та несвоєчасна ануляція туристичних послуг. Компенсація та штрафні санкції в разі несвоєчасної ануляції.

Дисципліна 3: ТУРОПЕРЕЙТИНГ

Суб'єкти ринку виробника, їх класифікація та характеристика. Основні функції туроператорів. Класифікація та види туроператорів. Зовнішні та внутрішні фактори туроперейтингу. Нормативно-правові вимоги організації туроператорського та турагентського бізнесу. Вимоги щодо ліцензування туроператорської діяльності. Характер контрактних стосунків між туроператором і турагентством. Види та форми агентської роботи. Класифікація турагентів. Основні функції турагентів. Формування збутової мережі туроператорів.

Етапи формування та реалізації туристичного продукту фірми. Зміст робіт з туристичного проектування. Асортимент послуг туроператорів. Етапи розробки туру. Позиціонування турів та туроператорів на конкурентному ринку. Стадії планування туристичного пакету. Договірний план та переговори з постачальниками послуг. Перелік технологічної документації при формуванні турів. Калькулювання вартості туру. Програма туристичного обслуговування. Програмний туризм та особливості формування пакетних турів. Принципи створення та умови виконання програм перебування туристів. Принципи формування туристсько-екскурсійних програм обслуговування. Перелік робіт по створенню туристичної пропозиції фірми. Фактори, які впливають на структуру туру та комплектацію програм перебування туристів.

Поняття та зміст рецептивного туроперейтингу. Туристичні центри та дестинації рецептивного туропейтингу. Види туризму рецептивного українського туропейтингу. Формування взаємовідносин з продуцентами (підприємствами-виробниками) туристичних послуг. Форми співпраці рецептивних туроператорів з продуцентами туристичних послуг. Особливості формування програм прийому та організації відпочинку іноземних туристів. Оцінка туристичного ринку країни-партнера. Мета та критерії оцінювання туристичного ринку закордонної країни. Брендування, просування та організація збуту продукту ініціативного туроператора

Особливості оформлення міжнародних договорів (контрактів) між туроператорами та представниками - рецепціоністами (транспортним підприємством, закладами готельного господарства). Типова форма (зміст) договору (угоди) про співробітництво. Процес бронювання послуг транспортних, екскурсійних підприємств. Наземне обслуговування. Особливості доступу, пошуку, підбору та реалізації пакетних турів на основі агентського договору. Види та форми розрахунків за туристичне обслуговування. Суть і значення якості туристських послуг. Критерії оцінки якості послуг.

Дисципліна 4: ОРГАНІЗАЦІЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Поняття «готель», «готельне господарство», «гостинність». Готельна послуга: види та характерні риси. Головні риси готельного продукту. Фактори, що впливають на типізацію готельного господарств. Характеристика основних типів засобів розміщення. Класифікація підприємств готельного господарства України. Міжнародні готельні мережі та їх особливості.

Особливості системи управління готелем. Функціональна організація приміщень підприємств готельного господарства. Організація приміщень житлової групи. Організація нежитлових груп приміщень підприємства готельного господарства.

Технологія прийому та розміщення туристів в засобах розміщення. Організація роботи служби прийому і розміщення, та обслуговування. Організація обслуговування на житлових поверхах. Технологія прибиральних робіт навколишньої території, вестибюльної і житлових групах приміщень. Організація надання додаткових послуг в підприємстві готельного господарства. Культура обслуговування в готельному господарстві .

Особливості організації праці в підприємстві готельного господарства. Робочий час працівників підприємства готельного господарства. Методи вивчення робочого часу. Рациональна організація праці робітників підприємства готельного господарства. Нормування праці в підприємствах готельного господарства.

Дисципліна 5: МАРКЕТИНГ В ТУРИЗМІ

Сутність, зміст, основні поняття маркетингу в туризмі. Сутність і завдання маркетингових досліджень. Методичні основи маркетингових досліджень. Форми організації маркетингових досліджень. Напрямки маркетингових досліджень. Концепція маркетингу в туризмі. Система маркетингової інформації туристського підприємства. Класифікація маркетингової інформації. Система внутрішньої маркетингової інформації. Система зовнішньої маркетингової інформації. Система збору первинної маркетингової інформації. Експертні оцінки як джерело маркетингової інформації. Метод фокус-групи в маркетингових дослідженнях. Система аналізу маркетингової інформації

Сутність та структура туристичного ринку. Оцінювання кон'юнктури туристичного ринку. Визначення ємності туристичного ринку. Сегментація туристичного ринку. Характеристика туристичного продукту. Аналіз структури продуктів виробництва. Життєвий цикл

туристичного продукту. Позиціювання туристичного продукту. Оцінка конкурентоспроможності туристичного продукту.

Конкурентне середовище туристичного підприємства. Аналіз конкурентів. Створення конкурентної карти ринку. Чинники, які впливають на споживачів туристичних послуг. Мотиви поведінки споживачів. Дослідження процесу прийняття рішення щодо купівлі туристичних послуг. Оцінка ступеню задоволеності/незадоволеності споживачів.

Основні концепції системи управління ринковою діяльністю. Цілі функціонування системи маркетингових комунікацій. Схема взаємодії фірми-комунікатора з основними адресатами маркетингових комунікацій. Реклама. Прямий маркетинг. Паблік рилейшенз. Стимулювання збуту. Брендінг. Спонсорство. Участь у виставках та ярмарках. Інтегрування маркетингових комунікацій у містах продажу.

Дисципліна 6: ЕКОНОМІКА ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Поняття підприємства, цілі і завдання його створення. Підприємство як господарча система і форма реалізації підприємництва. Методи вимірювання та показники обсягу діяльності підприємства, їх специфіка за галузями господарювання. Виробнича програма туристичного підприємства. Експлуатаційна програма готелю. Планування товарообігу закладу ресторанного господарства.

Фактори, що визначають обсяги виробництва продукції та послуг. Показники планування виробничої програми. Виробнича потужність підприємства. Планування виробничої потужності. Поняття і значення техніко-технологічної бази виробництва. Складники техніко-технологічної бази, найефективніші способи її формування на підприємстві. Особливості формування виробничої бази на підприємствах різних галузей.

Загальна характеристика, види та чинники формування (нарощування) виробничої потужності підприємства. Основні методичні принципи розрахунку виробничої потужності підприємства. Поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів, кадрів, трудового потенціалу та ін. Категорії персоналу підприємства (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією.

Визначення чисельності окремих категорій працівників. Кадрова політика й система управління персоналом підприємств. Сучасні вимоги держави й фірми до ділових якостей різних категорій персоналу.

Продуктивність праці як економічна категорія. Методичні підходи до розрахунку продуктивності праці на виробничих підприємствах. Чинники зростання продуктивності праці. Наявні резерви зростання продуктивності праці та заходи для їх використання в сучасних умовах господарювання. Розрахунки можливого зростання продуктивності праці за рахунок окремих і певної сукупності чинників.

Мотивація як процес стимулювання людей до ефективної трудової діяльності. Методи мотивації трудової діяльності. Поняття оплати праці. Основна заробітна плата й додаткова оплата праці. Функції оплати праці та їх реалізація. Мінімальна заробітна плата. Тарифна система. Єдина тарифна система розрядів і коефіцієнтів з оплати праці.

Матеріальні активи як сукупність виробничих фондів та іншого майна підприємства. Поділ виробничих фондів на основні й оборотні, їх роль у здійсненні процесу виробництва продукції або надання послуг. Майно підприємства соціального призначення.

Класифікація основних фондів за ознакою функціонального призначення та участі у виробничих процесах. Структура основних фондів та її види. Первісна, відновна й залишкова вартість основних фондів. Відтворення основних виробничих фондів. Характеристика процесу відтворення основних фондів. Розширене відтворення основних фондів за

допомогою їх технічного переозброєння, реконструкції, розширення і нового будівництва. Фізичне (матеріальне) та економічне спрацювання основних фондів. Техніко-економічне старіння засобів праці та його наслідки. Амортизація основних фондів та методи її нарахування. Система показників ефективності відтворення та використання основних фондів підприємства. Шляхи підвищення ефективності використання основних виробничих фондів.

Сутнісна характеристика обігові коштів як сукупності поточних витрат фінансових коштів. Виокремлення обігових коштів, що обслуговують сфери виробництва й обігу. Нормовані й ненормовані обігові і кошти. Призначення нормування (розрахунку нормативів) обігові коштів. Методи розрахунку нормативів обігові коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого рахунку).

Сутність, характеристика інвестицій як найважливішого фінансового ресурсу для створення, функціонування й розвитку суб'єктів господарювання. Класифікація інвестицій підприємства. Джерела формування реальних інвестицій. Роль фінансових інвестицій у системі господарювання. Види цінних паперів, порядок їх випуску й обігу. Державне регулювання й масштаби обігу цінних паперів в Україні.

Загальні положення методології визначення ефективності виробничих і фінансових інвестицій. Сукупність чинників, що впливають на рівень ефективності інвестицій. Основні організаційно-економічні чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень.

Економічне обґрунтування інвестиційних проектів різних суб'єктів господарювання. Стисла характеристика інвестиційного проекту.

Поточні витрати, собівартість продукції як комплексний економічний показник. Включення поточних витрат виробництва до собівартості продукції (послуг). Класифікація витрат на виробництво за окремими ознаками (ступенем однорідності, зв'язком з обсягом виробництва, способом обчислення на одиницю продукції). Структура поточних витрат за окремими групами первинних елементів на підприємствах різних галузей і тенденція її зміни з часом.

Зміст і методика обчислення кошторису виробництва. Розрахунки кошторису виробництва за окремими економічними елементами. Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Об'єкти калькулювання й калькуляційні одиниці. Обґрунтування й вибір стратегії зниження поточних витрат на підприємствах України.

Поняття, роль і функції ціни в ринковій економіці. Види цін та сфери їх застосування. Методи встановлення ціни: собівартість плюс прибуток; забезпечення фіксованої величини прибутку; за рівнем поточних цін (конкуренції); за рівнем попиту тощо. Шляхи вдосконалення ціноутворення на продукцію (послуги) в Україні.

Прибуток і дохід як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Джерела формування загальної величини прибутку (доходу) підприємства. Типова схема використання прибутку (доходу) підприємства. Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства.

Дисципліна 7: РЕКРЕАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ СВІТУ

Фактори розвитку рекреаційного господарства в регіоні. Оцінка комплексу рекреаційних ресурсів. Особливості та етапи розвитку рекреаційного обслуговування, його сучасний стан. Групи країн Європи за характером і рівнем рекреаційного розвитку. Найбільші національні рекреаційні системи: високорозвинених урбанізованих країн Європи. Характеристика Середземноморського, Альпійського, Північноєвропейського,

Причорноморського рекреаційних регіонів. Основні їх курорти та туристичні центри. Склад регіону та його місце у світі за основними рекреаційно-туристичними показниками. Умови формування і розвитку рекреаційної індустрії, її територіальна диференціація, проблеми ресурсозбереження. Досвід США в організації національних парків. Туристські стежини як форма рекреаційного використання території. Значення внутрішнього туризму в розвитку рекреаційних комплексів Північної Америки. Характеристика основних рекреаційних регіонів США і Канади. Основні принципи управління та розвитку галузі дозвілля в США. Своєрідність рекреаційного потенціалу і його значення в економіці країн Латинської Америки. Проблеми рекреаційного освоєння Карибського регіону. Рекреація і туризм Центральноамериканського регіону. Можливості розвитку рекреаційних комплексів країн Південної Америки. Специфіка розвитку рекреаційної діяльності окремих країн (Бразилії, Мексики, Куби, Аргентини тощо).

Особливості розвитку рекреаційного господарства в країнах Африки на сучасному етапі. Рекреаційні ресурси та соціально-економічні фактори формування та розвитку: рекреаційних комплексів країн Африки. Функціональні типи домінуючих рекреаційних комплексів та їх характеристика. Територіальна структура рекреаційно-туристичної індустрії. Аналіз розвитку рекреаційних регіонів (Північного, Східного, Західного, Південного й Острівного). Економічні проблеми рекреаційного природокористування.

Місце і значення регіону в розвитку рекреації і туризму світу. Нерівномірність рекреаційного розвитку країн Азії. Рекреаційно-ресурсний потенціал і соціально-економічні фактори розвитку рекреаційних комплексів. Особливості формування, спеціалізація і розвиток рекреаційних комплексів Азії: Південно-Західного, Південно-Східного, Центрального, Південноазіатського регіонів. Характеристика рекреаційного комплексу окремих країн (Китаю, Індії, Індонезії, Японії тощо). Умови і фактори формування рекреаційних комплексів. Аналіз ресурсно-рекреаційного потенціалу. Види та рівень розвитку рекреаційно-туристського обслуговування в Австралії. Регіональна структура приїжджаючих рекреантів і туристів. Основні рекреаційні райони та центри Австралії. Спеціалізація рекреаційних комплексів Океанії.

Характеристика рівня розвитку рекреаційної галузі, її функціональна структура та територіальна організація. Значення розвитку рекреації та туризму для підвищення рівня економічного розвитку регіонів України. Регіональні особливості розвитку іноземного туризму. Основні рекреаційні системи України, регіони та комплекси: Карпатський, Азово-Причорноморський регіон, Дніпровський, Поділля та Полісся. Характеристика їх курортів та туристських центрів, перспективи подальшого розвитку. Мета і шляхи подальшого рекреаційного освоєння території України. Екологічні проблеми попередження нераціонального використання рекреаційних ресурсів. Особливості координаційної й управлінської діяльності в роботі суб'єктів рекреації й туризму.

ПИТАННЯ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

1. Об'єкт, предмет і завдання географії туризму.
2. Географія туризму і рекреаційна географія: спільні риси та відмінності.
3. Методи, які використовуються в географії туризму.
4. Підходи до визначення туристичних та туристично-рекреаційних ресурсів.
5. Підходи до класифікації туристичних ресурсів.
6. Класифікація туристичних ресурсів.
7. Природні та антропогенні ресурси.
8. Ресурси природно-заповідного фонду.
9. Туристична привабливість природно-антропогенних біотичних ресурсів.
10. Культурна спадщина як ресурс туризму.
11. Географічна оцінка археологічних туристичних ресурсів.
12. Подієві ресурси. Види подієвих ресурсів та їх географічна характеристика.
13. Сучасні види культурно-історичних ресурсів.
14. Форми та види туризму.
15. Географічна характеристика конгресно-виставкового туризму.
16. Характеристика інсентив туризму.
17. Паломництво та географія центрів паломництва.
18. Релігійний туризм культурно-пізнавального характеру.
19. Екологічний туризм та географія центрів та регіонів розвитку екологічного туризму.
Види екологічного туризму.
20. Сільський туризм та географія регіонів та країн розвитку сільського туризму.
21. Законодавчі та нормативні умови провадження господарської діяльності з організації іноземного, внутрішнього, зарубіжного туризму, екскурсійної діяльності.
22. Етапи створення туристичного підприємства та запровадження підприємницької діяльності з надання туристичних послуг.
23. Особливості функціонування туристичних підприємств в Україні різних форм власності та організаційно-правових форм господарювання.
24. Ліцензування та сертифікація туристичних послуг в Україні.
25. Матеріальна база та кадрове забезпечення туристичної фірми.
26. Обладнання та оформлення офісу туристичної фірми.
27. Туроперейтинг та види туроператорів.
28. Агентський бізнес та формування агентської мережі.
29. Туристична освоєність території України. Основні туристичні регіони та райони України.
30. Основні таксономічні одиниці: турцентр, туркомплекс, курорт.
31. Поняття та основні види туристичних формальностей.
32. Паспортно-візові формальності
33. Поняття «Віза» та її види. Шенгенська віза.
34. Паспортно-візові формальності для іноземних громадян.
35. Митні формальності. Валютні формальності. Медико-санітарні формальності.
36. Вимоги щодо приготування їжі та споживання питної води в закордонних країнах.
37. Види страхування в туризмі.
38. Правила і порядок страхування туристів та їх майна та порядок виплати страхових сум.
39. Основні види туристичних документів.

40. Правила оформлення туристичних ваучерів.
41. Інформаційні, облікові, розрахункові та звітні туристичні документи.
42. Процес бронювання послуг готельних, транспортних, екскурсійних підприємств.
43. Основні види автоматизованих систем бронювання та резервування в туризмі.
44. Своєчасна та несвоєчасна ануляція туристичних послуг.
45. Туроператор як суб'єкт туристичного ринку: сутність поняття, класифікація та функції.
46. Організація туроператорського бізнесу: основні нормативно-правові документи здійснення діяльності, характеристика організаційно-правових форм
47. Особливості співпраці туристичного агентства і туроператора.
48. Охарактеризувати основних етапів розробки туристичного продукту.
49. Охарактеризувати канали просування та реалізації тур продукту.
50. Розкрийте сутність та основні завдання рецептивного та ініціативного туроперейтингу.
51. Особливості оформлення міжнародних договорів (контрактів) між туроператорами та представниками – рецепціоністами.
52. Форми співпраці рецептивних туроператорів з продуцентами туристичних послуг.
53. Суть і значення якості туристських послуг.
54. Готельна послуга: види та характерні риси.
55. Характеристика основних типів засобів розміщення (готелі сімейного типу, ділові готелі, курортні готелі, транзитні готелі).
56. Характеристика основних типів та категорій номерів.
57. Основа класифікації готельного господарства України.
58. Технологічний цикл обслуговування клієнтів у готелях.
59. Технологія обслуговування гостей службою прийому та розміщення.
60. Особливості організації праці в підприємстві готельного господарства.
61. Технологія прибиральник (клінінгових) робіт навколишньої території, вестибюльної і житлових групах приміщень.
62. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку міжнародного та національного ринку готельних послуг.
63. Особливості функціонування міжнародних готельних ланцюгів.
64. Підприємство, цілі та напрямки його діяльності. Класифікація підприємств.
65. Поняття виробничої програми та правила її розробки.
66. Система показників, що вимірюють виробничу програму.
67. Фактори, що визначають виробничу програму.
68. Поняття основних фондів підприємства. Класифікація основних фондів за ознакою функціонального призначення та участі у виробничих процесах.
69. Поняття обігових коштів. Нормовані й ненормовані обігові і кошти.
70. Методи розрахунку нормативів обігові коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого рахунку).
71. Основні показники рівня ефективності використання обігових коштів.
72. Витрати підприємства та їх класифікація.
73. Собівартість підприємства та продукції.
74. Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення.
75. Прибуток і дохід як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства.

76. Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства.
77. Поняття інвестицій та їх класифікація.
78. Джерела формування інвестицій підприємства.
79. Поняття капіталовкладень. Визначення їх ефективності.
80. Інвестиційний проект. Показники економічної ефективності інвестиційного проекту.
81. Продуктивність праці як економічна категорія. Методичні підходи до розрахунку продуктивності праці.
82. Чинники зростання продуктивності праці.
83. Мотивація та стимулювання праці.
84. Форми і системи оплати праці на підприємствах.
85. Характеристика Середземноморського, Альпійського, Північноєвропейського, Причорноморського рекреаційних регіонів.
86. Характеристика Північноамериканського рекреаційного регіону.
87. Проблеми рекреаційного освоєння Карибського, Центральноамериканського та Південноамериканського регіонів.
88. Аналіз розвитку Північного, Східного, Західного, Південного й Острівного рекреаційних регіонів Африки.
89. Аналіз розвитку рекреаційних регіонів Африки (Північного, Східного, Західного, Південного й Острівного).
90. Особливості формування, спеціалізація і розвиток рекреаційних комплексів Азії: Південно-Західного, Північно-Східного, Південно-Східного, Південного регіонів.
91. Основні рекреаційні райони та центри Австралії та спеціалізація рекреаційних комплексів Океанії.
92. Основні рекреаційні системи України, регіони та комплекси: Карпатський, АР Крим, Азово-Причорноморський, Дніпровський, Поділля та Полісся, Слобожанський.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 №324/95 - ВР.
2. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги.
3. ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів.
4. ДСТУ 4527:2006. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Терміни та визначення.
5. Александрова С. А. Детермінанти розвитку туризму : колективна монографія / С. А. Александрова, Н. М. Богдан, Л. А. Нохріна ; за заг. ред. І. М. Писаревського ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 159 с.
6. Влащенко Н. М. Інноваційні технології у ресторанному, готельному господарстві та туризмі : навч. посібник; Харків. нац. ун-т міськ. госпва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 373 с
7. Галасюк С.С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності. [текст] навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 178с.
8. Географія туризму: навч. посібник / С. П. Кузик ; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – Київ : Знання, 2011. 271 с.
9. Гуменюк Г.М. Організація туристичних подорожей: Навчально- методичний посібник. — Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 364 с.
10. Економіка туризму: теорія та практика: підруч. / Мальська М.П. Рутинський М.Й., Білоус С.В., Мандюк Н.Л. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 544 с.
11. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю., Посохов І. С. Історія туризму: навчальний посібник (для студентів спеціальності «Туризм»). Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2018. 372с.
12. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України: навчальний посібник. / О.О. Любіцева, Є.В. Панкова, В.І.Стафійчук – К.: Альтерпрес, 2007. 369 с.
13. Мальська М. П., Пандяк І.Г. Готельний бізнес: теорія та практика. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. 472с.
14. Маркетинг у туризмі : підручник / Н. Є. Легуновська, О. В. Люльов. – Суми : Сумський державний університет, 2020. 270 с.
15. Михайліченко Г. І. Туроперейтинг : підручник Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2018. 304 с
16. Мельникова О.О. Маркетинг в туризмі. Навчально-методичний посібник. - Старобільськ: Видавництво ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 152с.
17. Організація надання туристичних послуг : навчальний посібник В.Г. Герасименко, С.С.Галасюк Одеса: Атлант, 2014. 242 с.
18. Парфіненко А. Ю. Туристичне країнознавство: Навч. посібник / Парфіненко А. Ю. – Х.: Бурун-книга, 2009. 288 с.
19. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі: колективна монографія. Видання п'яте / за наук. ред. проф. Матвійчук Л.Ю. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2019. 320 с.
20. Писаревський І.М., Погасій С.О., Андренко І.Б., Покоłodна М.М., Сегеда І.В. Організація туризму. Підручник. За ред. Писаревського І.М. – Харків: ХНАМГ, 2012. 541 с.

21. Покоłodна М. М. Конспект лекцій з дисципліни «Рекреаційні комплекси світу (в тому числі турсресурси України)» / М. М. Покоłodна, І. Л. Полчанінова; Харк. нац. акад. міськ.госп-ва. — Х. : ХНАМГ, 2012. 174 с.
22. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. / І.В. Смаль. – Ніжин: Вид-во Ніжинського держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
23. Сокол Т.Г. Організація обслуговування в готелях і туристичних комплексах / Т.Г. Сокол. – К. : Альтерпрес, 2009. 447 с.
24. Феномен туризму: розмаїття сенсів : монографія / за ред.: О. О. Красноручького, Н. І. Моїсєєвої. Харків : Стильна типографія, 2019. 252 с.

Програму схвалено:

на засіданні кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу,
протокол № 9 від 20.01.2025 р.

Програму погоджено:

на засіданні науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», протокол № 8 від 21.01.2025 р.

на засіданні Вченої ради ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», протокол № 11 від 24.01.2024 р.

Голова фахової атестаційної комісії,
к.е.н., доцент, доцент кафедри світової політики,
дипломатії та туристичного бізнесу

Поліна ПОДЛЕПІНА

Затверджено на засіданні Приймальної комісії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, протокол № 2 від 20..03.2025 р.

Директор ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

Відповідальний секретар
Приймальної комісії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Ганна ЗУБЕНКО